

moderne muziek, met zijn atonaliteit en klankonderzoek in het onderwijs aan bod kunnen komen vanuit de ervaring en het zelf creëren. Er zijn instrumenten ontworpen met een grote klankrijkdom: gongs in verschillende maten, ijzeren klankstaven, bekkens, klankhouten, cymbals. Ambachtelijk gemaakt waardoor ieder instrument uniek is. Deze instrumenten zijn relatief eenvoudig te bespelen en bedoeld om in groepen mee te improviseren. Hiervoor zijn talrijke spelen ontwikkeld, welke in cursussen worden doorgegeven. Op enkele scholen in Nederland wordt hiermee gewerkt, als ook in de muziektherapie.

Het inspirerende van deze spelen is dat ze ruimtelijk zijn, zowel akoestisch als in de manier van bespelen. Om een gong te laten klinken, beweegt het hele lichaam mee. Je geeft de klank als het ware door en hoort hem nog lang

naklinken in de ruimte, waarop een andere speler de gong laat klinken .... de puls kan versnellen, of de dynamiek verandert. Met de klankhouten kan een hoketusspel worden gedaan in twee groepen, het ritme in de ruimte heen en weer bewegend. In deze groepsimprovisatie is iedereen betrokken bij het totaal, een moment van verminderde concentratie is direct hoorbaar. Behalve het muzikale spel is er tegelijkertijd een sociale interactie. De instrumenten zijn een verrijking op het bestaande materiaal, zoals Orff- of popinstrumentarium. Leerlingen vinden het heerlijk om te mogen improviseren -binnen gegeven kaders- en leren al doende samenspelen en akoestische moderne klankwerelden onderzoeken.

Imme Tonkes is muziek- en viooldocent.

Meer muziek in de klas!

Feestelijke finale voor Proposo

po/vo

Jos Herfs

Op vrijdag 17 juni jl. vond in Muziekcentrum Vredenburg een grote muziekpedagogische manifestatie plaats in het kader van de openbare eindpresentatie van het Project Verbetering Muziekonderwijs in het primair en speciaal onderwijs, meer bekend onder de naam Proposo (Projecten Primair Onderwijs en Speciaal Onderwijs). De gehele dag stond in het teken van de resultaten die het project heeft opgeleverd.

In de grote zaal konden de aanwezigen kijken en luisteren naar een bont programma van toespraken, optredens en multimediale presentaties (commercials) van de projectresultaten. Rondom de zaal was, verdeeld over twee etages, een vrolijke markt ingericht met kraampjes waar de ontwikkelaars blij, bereidwillig en trots informatie verschaften en een inkijkje gaven in hun producten. 17 juni was echter ook de dag waarop de medewerkers van ProRail staakten, zodat het treinverkeer in het gehele land stil lag. Hoewel tout muziekpedagogisch Nederland in Utrecht acte de présence gaf, konden de organisatoren minder bezoekers verwelkomen dan er hadden ingetekend. Niettemin bevond zich in de grote zaal van Vredenburg een gemêleerd gezelschap bestaande uit vertegenwoordigers van het basisonderwijs, onder wie een groot aantal kinderen, het speciaal onderwijs, studenten van de lerarenopleidingen basison-

